

Závěrečná zpráva o realizaci projektu Aktion 68p1

Česko-rakouský seminář soudobých evropských dějin

Tschechisch-Österreichisches Seminar für Europäische Zeitgeschichte

Projekt, který připravila Katedra německých a rakouských studií Institutu mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze (doc. Ota Konrád)¹ ve spolupráci s Institut für Zeitgeschichte na Universität Wien (Prof. Oliver Rathkolb),² se zaměřoval zejména na studenty doktorského studia (a pokročilé magisterské studenty) z obou univerzit. V rámci projektu byly v roce 2014 uspořádány podle původního plánu dva workshopy – 15. 5. – 17. 5. ve Znojmě³ a 27. – 29. 11. ve Vídni⁴ – na nichž byly za účasti vyučujících Katedry německých a rakouských studií a vídeňského Institut für Zeitgeschichte diskutovány aktuální studentské projekty s širokou tematikou evropských moderních a soudobých dějin. Presentovány tak byly projekty zabývající se tématy od konce 19. století až do současnosti. Součástí obou workshopů byly též úvodní přednášky a semináře, věnované zejména diskusi vybraných metodologických problémů v oblasti moderních a soudobých dějin. Součástí této závěrečné zprávy jsou detailní informace z obou uskutečněných workshopů (fotodokumentace je dostupná na Facebookovém profilu katedry <https://www.facebook.com/German.and.Austrian.Studies.Prague>).

Nad rámec předloženého projektu byl financován pouze odborný výklad o dějinách Znojma v německém jazyce od Mgr. Martina Markela, Ph.D. – specialisty na dějiny tohoto regionu z Masarykovy univerzity. Naopak bylo upuštěno od vyplácení odměn interním účastníkům projektu, důvodem byla mj. větší finanční náročnost ubytování a stravování všech účastníků (plná penze po celou dobu pobytů).

¹ <http://knrs.fsv.cuni.cz>

² <http://www.univie.ac.at/zeitgeschichte/>

³ Zpráva s fotogalerií viz:
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.754374304613708.1073741841.457383274312814&type=3>

⁴ Zpráva s fotogalerií viz:
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.867506156633855.1073741845.457383274312814&type=3>

Organizátoři i účastníci děkují touto cestou AKTION Österreich-Tschechische Republik za podporu velice přínosného a pozitivně hodnoceného projektu.

V Praze dne 30. 1. 2015

doc. PhDr. Ota Konrád, Ph.D.

Česko-rakouský seminář soudobých evropských dějin ve Znojmě

15. – 17. května 2014

V květnu 2014 se ve Znojmě konal doktorandský workshop Karlovy univerzity v Praze a Vídeňské univerzity za podpory programu *Aktion Österreich*. Čeští a rakouští doktorandi a zkušení univerzitní pedagogové se setkali, aby spolu prodiskutovali disertační projekty a zamysleli se i nad dalšími možnostmi spolupráce v budoucnu. Rakouská skupina byla vedena prof. dr. Oliverem Rathkolbem z Ústavu soudobých dějin Vídeňské univerzity (*Institut für Zeitgeschichte der Universität Wien*) a česká dr. Otou Konrádem, vedoucím Katedry německých a rakouských studií na Karlově univerzitě v Praze.

Ve čtvrtek 15. května odpoledne se účastníci workshopu sešli na přednášce prof. Rathkolba o potenciálu psaní společných evropských dějin i o obtížích, s nimiž se práce tohoto typu potýkají. Prof. Rathkolb následně též vedl seminář, zaměřený na národní i transnacionální pohledy na dějiny – především jejich styčné body a štěpení. V závěru tohoto prvního dne se pozornost účastníků přesunula k praktickým otázkám doktorského studia a ke srovnání jeho průběhu a podpory v České republice a v Rakousku.

V pátek 16. května byly na pořadu dne disertační práce přítomných českých i rakouských studentů. Každý student představil svůj disertační projekt a vzápětí následovala diskuse o jeho pojetí, možnostech i úskalích. Přes velkou šíři nastolených témat (od zemských ministrů přes chápání demokracie, EURATOM, zahraniční kulturní politiku, studentské hnutí, etnické menšiny a sociálnědemokratické strany až po nasazení vojáků v Afghánistánu) i dlouhé časové rozpětí (od 19. století po současnost) hodnotili studenti tyto společné konzultace disertačních projektů jako velmi přínosné pro své další studium. Dostali řadu užitečných rad, doporučení, připomínek a podnětů. Řeč přišla i na případné těžkosti vyvstávající při psaní disertací, spojené například se strukturováním práce, s hledáním precizních formulací výzkumných otázek, s vhodným nastavením srovnávacích kritérií nebo s příliš velkým množstvím archivních materiálů, jež se nabízejí k prostudování. Večer přišel na řadu seminář o transnacionálních dějinách, vedený dr. Václavem Šmidrkalem. Tento seminář svým obsahem do programu workshopu velmi dobře zapadal, neboť mnohé z probíraných disertací pracovaly s transnacionálními perspektivami, a tak se na závěr rozvinula živá diskuse.

Poslední den, v sobotu 17. května, čekala účastníky workshopu historicky

zaměřená prohlídka Znojma. Dr. Martin Markel z Masarykovy univerzity v Brně představil Znojmo jako město, kde spolu dlouhý čas žili Češi a Němci. Těžiště výkladu leželo v souladu s odborným zaměřením posluchačů v devatenáctém století a v první polovině století dvacátého. I zde byla nastolena a zodpovězena řada zajímavých otázek k soudobým dějinám.

PhDr. Petra Baštová

Česko-rakouský seminář soudobých evropských dějin ve Vídni

27. – 29. listopadu 2014

V listopadu 2014 se ve Vídni konal druhý z doktorandských workshopů podpořených programem *Aktion Österreich*. Podruhé tak měli studenti a vyučující Katedry německých a rakouských studií Institutu mezinárodních studií Karlovy univerzity v Praze a Ústavu soudobých dějin Univerzity ve Vídni možnost se setkat, společně vyslechnout přednášky, účastnit se semináře a především prezentovat a konzultovat své disertační projekty. Toto setkání navázalo na úspěšný první doktorandský workshop, konaný v květnu téhož roku ve Znojmě. Rakouskou skupinu opět vedl prof. dr. Oliver Rathkolb a českou doc. Ota Konrád.

Workshop zahájila ve čtvrtek 27. listopadu odpoledne přednáška doc. Konráda, který prezentoval dosavadní výsledky svého výzkumu o projevech násilí ve střední Evropě v letech 1914–1920. Bylo zajímavé slyšet, jak velké byly rozsah i různorodost forem násilí, jež provázely civilní společnost v době první světové války a krátce po ní. Následně představili první dva studenti své disertační práce. V pátek 28. listopadu začal program seminářem k hospodářským dějinám střední Evropy, jež vedl dr. Torsten Lorenz. Zabývali jsme se především rozličnými příčinami a důsledky relativní zaostalosti hospodářského vývoje střední a východní Evropy ve srovnání se Západem. Dále workshop pokračoval až do večera prezentováním a konzultacemi disertačních prací zúčastněných českých i rakouských studentů.

Podobně jako ve Znojmě byla témata dosti rozdílná a zahrnovala dlouhé časové období, ale otázky a problémy, jimiž se během výzkumu zabýváme, jsou přesto podobné, a tak pro nás byl i tento workshop velmi užitečný. Témata představených prací byla: ochranné spolky na německo-české jazykové hranici v letech 1880 až 1938, chápání demokracie politickými stranami za první republiky v Rakousku, srovnání britské Labour Party a rakouské sociální demokracie ve dvacátém století, východní politika SPD vůči Československu od roku 1973 do roku 1990, státní svátky a návštěvy prezidentů ve Znojmě během meziválečného období, spolupráce českých a rakouských příhraničních regionů v letech 1989–2004, západoněmecká zahraniční kulturní politika v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století a západoněmecká ekologická ekonomie let 1969–1974. Díky otázkám, radám, doporučením a připomínkám zúčastněných vyučujících i studentů jsme s našimi doktorskými pracemi zase o kousek pokročili.

Nejčastější otázky souvisely s rozsahem práce, výzkumnými otázkami a vhodnými srovnávacími kategoriemi. Večer ještě následovala závěrečná diskuse o doktorském studiu a přínosu mezinárodní spolupráce univerzit, moderovaná prof. Oliverem Rathkolbem a prof. Jaroslavem Kučerou. Ukázalo se, že nejen studenti a studentky hodnotili toto setkání jako velmi přínosné. Vyučující si pochvalovali především možnost srovnání témat disertací a způsobu kladení otázek u českých a rakouských studentů, jež jim přišlo inspirativní pro jejich další práci se studenty. Tato diskuse uzavřela akademickou část workshopu.

Poslední bod programu představovala v sobotu 29. listopadu odborně zaměřená prohlídka Vídně, v jejímž rámci jsme navštívili hlavní sídlo Vídeňské univerzity a absolvovali prohlídku Rakouské národní knihovny. Návštěva těchto pro akademiky velmi významných míst byla zajímavá a navíc pro mnohé skýtala i praktický užitek.

PhDr. Petra Baštová